

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.6.36](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.36)

УДК 657.372; 502.85

О. В. Руденко,
к. е. н., доцент, зав. кафедри обліку і оподаткування,
Криворізький економічний інститут «ДВНЗ Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0000-0001-7293-7773

О. М. Кондратюк,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Криворізький економічний інститут «ДВНЗ Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0000-0003-1000-0568

ЕКОЛОГІЧНА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

О. Rudenko,
PhD, Associate Professor, Head of the Department of Accounting and Taxation,
Kryvyi Rih Economic Institute SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

О. Kondratiuk,
PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation
Kryvyi Rih Economic Institute SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"

ENVIRONMENTAL AND ACCOUNTING POLICIES IN THE MANAGEMENT OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE

У статті визначено місце та роль екологічної політики у складі політики господарювання промислового підприємства, що стало передумовою визначення шляхів формування єдиного інформаційного середовища для управління. Основним регламентом інформаційного забезпечення управління з екологічних питань, актуальних для гірничо-збагачувальних підприємств, є облікова політика, яка виконає роль інструмента реалізації екологічної політики шляхом перетворення екологічно направленої інформації в облікові показники для відображення у фінансовій та внутрішній звітності. Розкрито сутність та значення облікової політики. Запропоновано склад звітної інформації для управління екологічно-небезпечними відходами виробництва. Рекомендовано доповнити зміст облікової політики за її розділами елементами, котрі допоможуть організувати отримання інформації про обсяги відходів гірничо-збагачувального виробництва та операцій поводження з ними.

More and more researchers separate three main development's components of modern economic systems, namely: economic, social and ecological ones. The economic strategy of the industrial enterprise should be included organically into the general-corporative strategy and give the additional competitive advantages on the mostly discussed problems in the business-environment to the enterprise. The leading place in Ukraine's economic structure belongs to the branches and productions, forming hundreds of millions of wastes' tons, often exceeding the volume of useful

production. The main formation's sources of ecologically-dangerous wastes in Ukraine are the mining-dressing enterprises. Compiling and keeping of production wastes become the more and more complex economic and ecological problem for the cities. Each such enterprise, having the aim of the behavior management with the production wastes, should have the definite structure of the information resources, united into the unique information system. The basis of the enterprise's information system is accounting. Therefore the problems of its organization at the industrial enterprise are gaining a special attention.

It's proved that the main information provision's regulation of management on the ecological problems, being actual for the mining-dressing enterprises, is the accounting policy, fulfilling the instrument role of the ecological policy's realization by the transformation of the ecologically-directed information into the accounting indicators for the reflection in the financial and internal reporting.

It's recommended to supplement the contents of the accounting policy by the elements, including the aspects of interrelation with the environment of the formed wastes, their trustworthy estimation, the detailed accounting of the expenditures on the behavior with the production wastes and the reliable definition of the liabilities' size before the budget for the environment pollution due to the placing of wastes and their reflection in the accounting.

The ecological orientation of the accounting information will help to compose the Report on management of the ecological aspects of the industrial enterprise's activity and will protect from possible reputational expenditures.

Ключові слова: *облікова політика; екологічна політика; система управління; фінансова і нефінансова інформація; відходи; стратегія; бухгалтерський облік; міжнародні стандарти.*

Key words: *accounting policy; environmental policy; management system; financial and non-financial information; waste; strategy; accounting; international standards.*

Постановка проблеми. Основним завданням сучасних промислових підприємств України є реалізація ними відповідної екологічної політики, яка спрямована на формування додаткових конкурентних переваг у сферах виробництва та збуту товарів промисловими підприємствами. Кожне підприємство, повинно мати певну структуру інформаційних ресурсів, об'єднаних в єдину інформаційну систему. Основою інформаційної системи підприємства є бухгалтерський облік. На побудову бухгалтерського обліку промислових підприємств впливають особливості виробничого процесу та його взаємозв'язок з навколишнім середовищем. Тому, проблеми його організації необхідно вирішувати шляхом виділення пріоритетних завдань екологічної політики для формування єдиного інформаційного середовища шляхом формування облікової політики, спрямованої на вирішення екологічних проблем, актуальних для гірничо-збагачувальних підприємств. З цією метою необхідно визначити положення облікової політики, які дозволять організувати перетворення екологічно направленої інформації в облікові показники для відображення у фінансовій та внутрішній звітності для управління промисловим підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд сучасних економічних видань та нормативних документів[5-8] показав, що інтерес до проблеми облікової політики зумовлено суперечністю сприймання такого внутрішнього регламенту з організації бухгалтерського обліку за її змістом. Детально регламентовані тільки питаннями щодо методики бухгалтерського обліку за його об'єктами.

Автори все частіше наголошують на необхідність висвітлення в обліковій політиці шляхів упорядкування щодо отримання внутрішньої інформації для оперативного, поточного та стратегічного управління підприємством. Питання теорії та практики формування облікової політики підприємства розглядали вчені та економісти, зокрема Т. Барановська, К. Боримська, Ф. Бутинець, Л. Васільєва, П. Житний, Г. Журавель, Б. Засадний, О.Кірей, В. Кулик, Н. Лоханова, С. Лозовицький, К.Утенко, В.Фурса, С. Яцишин, та інші. Незважаючи на цінність результатів їхніх праць, дискусійний характер носять питання змісту облікової політики з метою організації отримання даних для екологічного управління, що й обумовило мету дослідження.

Мета статті. Обґрунтувати необхідність та переваги формування облікової політики підприємства з урахуванням екологічних питань та стратегії підприємства. Доповнити зміст облікової політики за її складовими, яка буде слугувати регламентом інформаційного забезпечення управління гірничо-збагачувальних підприємств з екологічних питань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Все більше дослідників виділяють три основні складові розвитку сучасних господарських систем, а саме: економічну, соціальну та екологічну. На стратегічному рівні пріоритети екологічної політики визначені у Законі України «Про основні засади (стратегію) державної

екологічної політики України на період до 2030 року» (вступає в дію в 2020 р.), відповідно до якого державна екологічна політика - це діяльність державних органів, спрямована на забезпечення конституційного права кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Екологічну політику також можуть мати окремі підприємства чи організації і сьогодні поширена практика її оприлюднення [1]. Таким чином підприємства демонструють рівень екологічної відповідальності підприємства та масштаб його зобов'язань щодо збереження та відтворення навколишнього середовища, у відповідності з якими оцінюватимуться всі його дії в подальшому.

Екологічна політика є необхідною рушійною силою, яка надає підприємству можливість визначати пріоритетні напрями природоохоронної діяльності та встановлювати конкретні екологічні цілі та завдання. Екологічна стратегія промислового підприємства є стратегією його конкретної функціональної галузі і тому вона повинна органічно включатись в загально корпоративну стратегію, сприяючи появі синергічного ефекту та надавати підприємству додаткові конкурентні переваги [2].

На сьогодні одним з найбільш обговорюваних питань у бізнес-середовищі є одна з нещодавніх ініціатив МФУ – обов'язкове подання Звіту про управління великими та середніми підприємствами. Звіт про управління – наслідок того, що Україна йде в Європу. Цей звіт за своїм змістом – це обличчя компанії, який допоможе у складній або спірній ситуації. Звіт повинен містити як фінансову, так і нефінансову інформацію.

Фінансова інформація – це дані щодо перспективи та стратегії розвитку підприємства, його дій за звітний період. Нефінансова інформація стосується навколишнього середовища та персоналу, досліджень, розробок і благодійності.

Мінімальний його зміст міститься в Методичних рекомендаціях щодо складання звіту про управління [3]. З метою систематизації та співставності інформації він має формуватися за такими напрямками: організаційна структура та опис діяльності підприємства; результати діяльності; ліквідність та зобов'язання; екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика.

За напрямом «Екологічні аспекти» рекомендується наводити інформацію щодо впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище, залежно від галузі, в якій функціонує підприємство та від заходів з охорони довкілля і зменшення впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище. Одним із показників, які рекомендується розкривати за цим напрямом, є управління відходами. Звіт обов'язково читають регулятори, профспілки та громадські організації, у яких можуть виникнути питання: наскільки відповідально ваш бізнес ставиться до захисту навколишнього середовища? Що ви зробили, щоб поліпшити ситуацію в цій сфері? Підготовка звіту вимагає певної інформації, отримання якої необхідно організувати.

Управління будь-якого підприємства здійснюється на базі інформації, що збирається з різних джерел. Однак, інформація є специфічним ресурсом, використання якого передбачає дотримання ряду принципів, основними з яких є доцільність, своєчасність, суттєвість, достатність та повнота. З іншого боку, надмірні потоки інформації не сприяють ефективному управлінню, тому для прийняття рішень необхідна лише суттєва інформація, якої буде достатньо для їх обґрунтування. Кожне підприємство, повинно мати певну структуру інформаційних ресурсів, об'єднаних в єдину інформаційну систему. Основою інформаційної системи підприємства є бухгалтерський облік. На побудову бухгалтерського обліку промислових підприємств впливають особливості виробничого процесу та його взаємозв'язок з навколишнім середовищем. Тому проблеми його організації та методології набувають особливої уваги.

Провідне місце у структурі економіки України належить галузям і виробництвам, які утворюють сотні мільйонів тонн відходів, що часто перевищує обсяг корисної продукції. Основними джерелами утворення екологічно-небезпечних відходів в Україні є гірничозбагачувальні підприємства. Складування та утримання відходів виробництва стає все більше складною економічною та екологічною проблемою для міст.

З переходом до нових стратегій управління гірничозбагачувальних підприємств, орієнтованих на комплексну переробку матеріальних ресурсів, включаючи максимальне використання усіх при цьому утворених виробничих відходів, виникає проблема пошуку нових механізмів, які забезпечують управління виробничим процесом.

Управління поведженням з відходами виробництва вимагає реалізації певних регулюючих напрямків діяльності у цій сфері, а саме належним чином організованої системи обліку утворення, збору, переробки, розміщення, поховання відходів; налагодження контролю матеріального балансу виробництв з метою стимулювання впровадження маловідходних технологій; впровадження кваліфікаційного моніторингового контролю руху відходів на всіх етапах їх життєвого циклу; створення умов для розвитку підприємницької діяльності у сфері поведження з відходами тощо.

Вибір правильної стратегії щодо виробництва, пов'язаний з коригуванням правил, що відображуються в обліковій політиці.

Облікову політику на гірничо-збагачувальних підприємствах необхідно розробляти на основі наукових досліджень з проблем бухгалтерського обліку, щоби вона відповідала інтересам бізнесу, економічним, екологічним інтересам підприємства та підтримувала економічні та екологічні пріоритети держави.

Як показали проведені нами дослідження, проблеми формування облікової політики гірничо-збагачувальних підприємств за змістом вирішені не повністю та потребують додаткових розробок.

Міжнародні стандарти надають важливе значення й приділяють багато уваги обліковій політиці. Але серед міжнародних стандартів (і, відповідно, серед українських), немає спеціального стандарту, присвяченого винятково їй. Деякі українські науковці пропонують запровадити такий стандарт, аби зібрати всю обліково-

політичну інформацію разом: «Враховуючи те, що не встановлено єдиних правил формування облікової політики пропонуємо розробити концепцію національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Облікова політика», яке б встановлювало основи формування (вибору і обґрунтування) та розкриття (оприлюднення) облікової політики підприємства» [4]. На нашу думку, така пропозиція недоречна. Адже облікова політика охоплює всі стандарти, а загальну інформацію щодо неї містять НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», а також МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». При цьому, як слідує зі змісту §§1 та 2 МСБО 8, між цими двома стандартами чітко розподілено їх функції у формуванні облікової політики. Так, у МСБО 1, серед іншого, викладено вимоги до розкриття інформації про облікові політики; метою МСБО 8 є визначення критеріїв до обрання та змінювання облікових політик разом з обліковим підходом та розкриттям інформації про зміни в облікових політиках.

Українське законодавство відносить облікову політику до фундаментальних явищ. Про це свідчить той факт, що її визначення наведено у Законі України «Про фінансовий облік та фінансову звітність в Україні», продубльовано й у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності». У цьому стандарті, так само як і в НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», є кілька норм, що стосуються облікової політики. Але найбільше інформації щодо неї містить П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Українська дефініція – «облікова політика» не повторює дослівно її міжнародний прототип, але й не містить суттєвих відмінностей (табл.1):

Таблиця 1.

Зміст терміну «облікова політика» відповідно до нормативних документів

<i>ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»</i>	<i>п. 4 р. 1 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності»</i>	<i>§ 5 МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»</i>
сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності	сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності	конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності

Складено авторами із використанням джерел [5, 6, 7]

Відмітимо, що в МСБО 8 йдеться про облікову політику у множині. Пояснюється це тим, що за міжнародними правилами облікова політика, встановлена щодо конкретного об'єкта обліку, вважається окремою обліковою політикою. А от виходячи з національного визначення терміна, сукупність таких облікових політик саме і складає єдину облікову політику підприємства.

Облікова політика формується таким чином, щоб на основі певної методики збору й обробки даних забезпечити потреби менеджменту в достатній оперативній, релевантній інформації для прийняття рішень. Зміст облікової політики являє собою внутрішній регламент з методології, організації та методики ведення фінансового й управлінського обліку. Такий регламент необхідний для зведення різномірних нормативних актів, що стосується ведення обліку, в єдину систему з погодженням вибраного варіанту облікових процедур з користувачами інформації [9].

Досвід країн з розвиненими ринковими відносинами свідчить про те, що важливою складовою загального механізму управління господарською діяльністю підприємств, фінансово-промислових об'єднань є уміло сформована облікова політика. Саме цей документ повинен мати управлінську спрямованість та посилити обліково-аналітичні функції в управлінні підприємством.

Ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежений державною регламентацією бухгалтерського обліку, яка визначена переліком методик і облікових процедур, що необхідно для того, щоб держава могла контролювати податки до бюджету, але серед них припустимі альтернативні варіанти. Іноді нормативні документи взагалі не містять конкретних рекомендацій щодо правил обліку окремих фактів господарського життя. Якщо система не встановлює спосіб ведення бухгалтерського обліку з конкретного питання, то при формуванні облікової політики підприємство самостійно розробляє відповідний спосіб, виходячи з діючих положень [10].

В таких умовах підприємство самостійно розробляє модель обліку, яка забезпечує інформацію про діяльність підприємства не лише для зовнішніх користувачів, але в першу чергу, для внутрішнього менеджменту. Що стосується інформації, що використовується у системі менеджменту, то підприємства самі встановлюють її обсяг та методи збору.

Слід погодитися з думкою бухгалтерів-практиків, які зауважують, що створення облікової політики на підприємстві дуже трудомісткий і відповідальний процес, тому вимагає від підприємства більш зваженого підходу до розробки облікової політики, яка відповідає специфіці його роботи.

При розробці облікової політики слід враховувати, що на процес формування облікової політики підприємства впливають дві основні групи чинників: 1) зовнішнього ринкового середовища; 2) внутрішнього середовища виробничої системи. До складу цих груп входять такі основні підгрупи чинників: економічні, технологічні (технічні), організаційні, політичні, правові, соціальні та екологічні. Узагальнені підгрупи

чинників мають однакові класифікаційні ознаки, проте підгрупа зовнішніх чинників здійснює непрямий (побічний) вплив на формування облікової політики виробничих систем загалом, тоді як підгрупа внутрішніх чинників визначає безпосередньо умови формування облікової політики конкретного підприємства.

Облікова політика має включати заходи, спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку, впровадженням яких не може займатися тільки бухгалтерія. Тут повинні взяти участь майже всі економічні, технічні й екологічні служби підприємства для задоволення власних потреб і виконання зобов'язань перед державою.

Тож, на гірничо-збагачувальних підприємствах система бухгалтерського обліку екологічно-небезпечних відходів виробництва повинна базуватися на обліковій політиці, яка включає аспекти взаємозв'язку з навколишнім середовищем утворених відходів, достовірної їх оцінки, деталізованого обліку затрат, на поводження з відходами виробництва та достовірного визначення величини зобов'язань перед бюджетом за забруднення навколишнього середовища у зв'язку з розміщенням відходів та відображення їх в обліку.

Система обліку екологічно-небезпечних відходів виробництва повинна регулюватися положеннями облікової політики та визначатися за окремими підсистемами з тим, щоб в кожній з них інформація оброблялася диференційовано (рис. 1). Склад, наведеної облікової інформації також допоможе ретельно скласти звіт про управління для надання відповідей на всі питання і захистить від можливих репутаційних втрат.

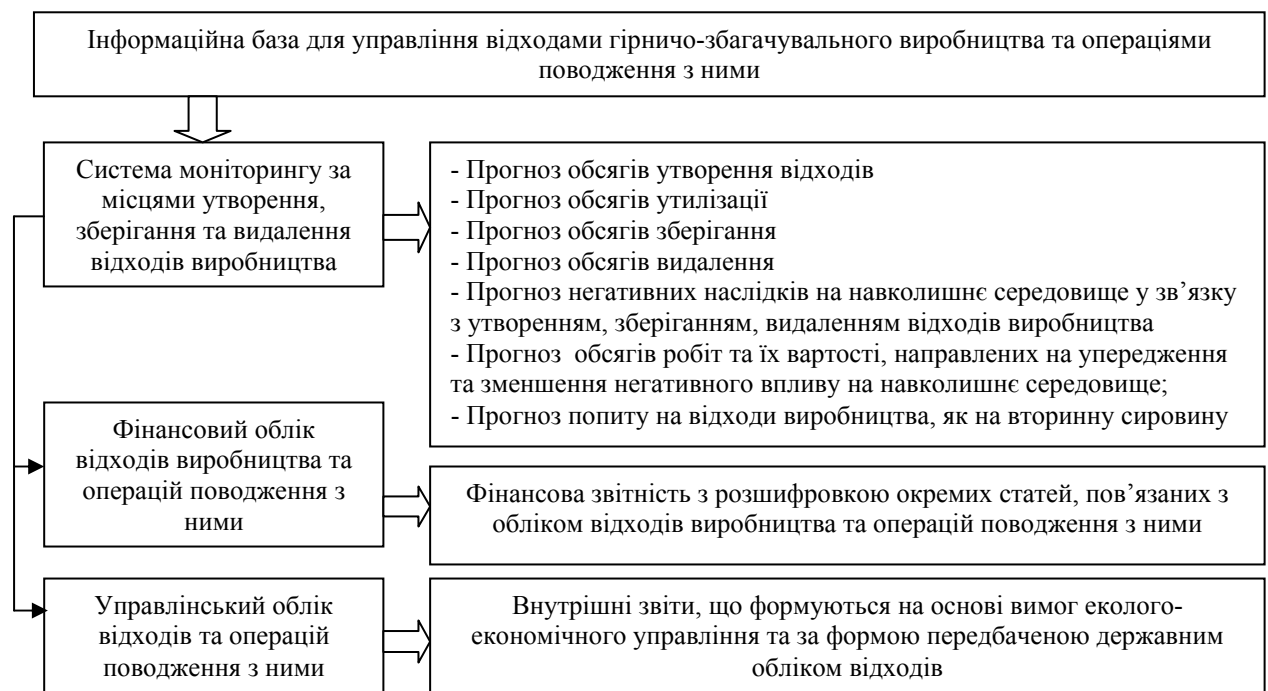

Рис. 1. Склад звітної інформації для управління екологічно-небезпечними відходами виробництва
Складено авторами

Рекомендовано доповнити зміст облікової політики за її розділами наступними елементами, які допоможуть організувати отримання інформації про обсяги відходів гірничо-збагачувального виробництва та операцій поводження з ними (рис. 2).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Особливості виробничої діяльності гірничо-збагачувальних підприємств вимагають розширення завдань по формуванню облікової політики за змістом. Облікову політику на таких підприємствах необхідно розглядати як інструмент перетворення екологічно направленої інформації в облікові показники згідно потребам фінансової, внутрішньої звітності та управління. Цей внутрішній регламент організації обліку на підприємстві повинен відповідати економічним та екологічним інтересам підприємства і держави в цілому. За розділами облікової політики необхідно деталізувати елементи щодо організації отримання інформації, методики та технології обліку відходів виробництва та операцій поводження з ними.

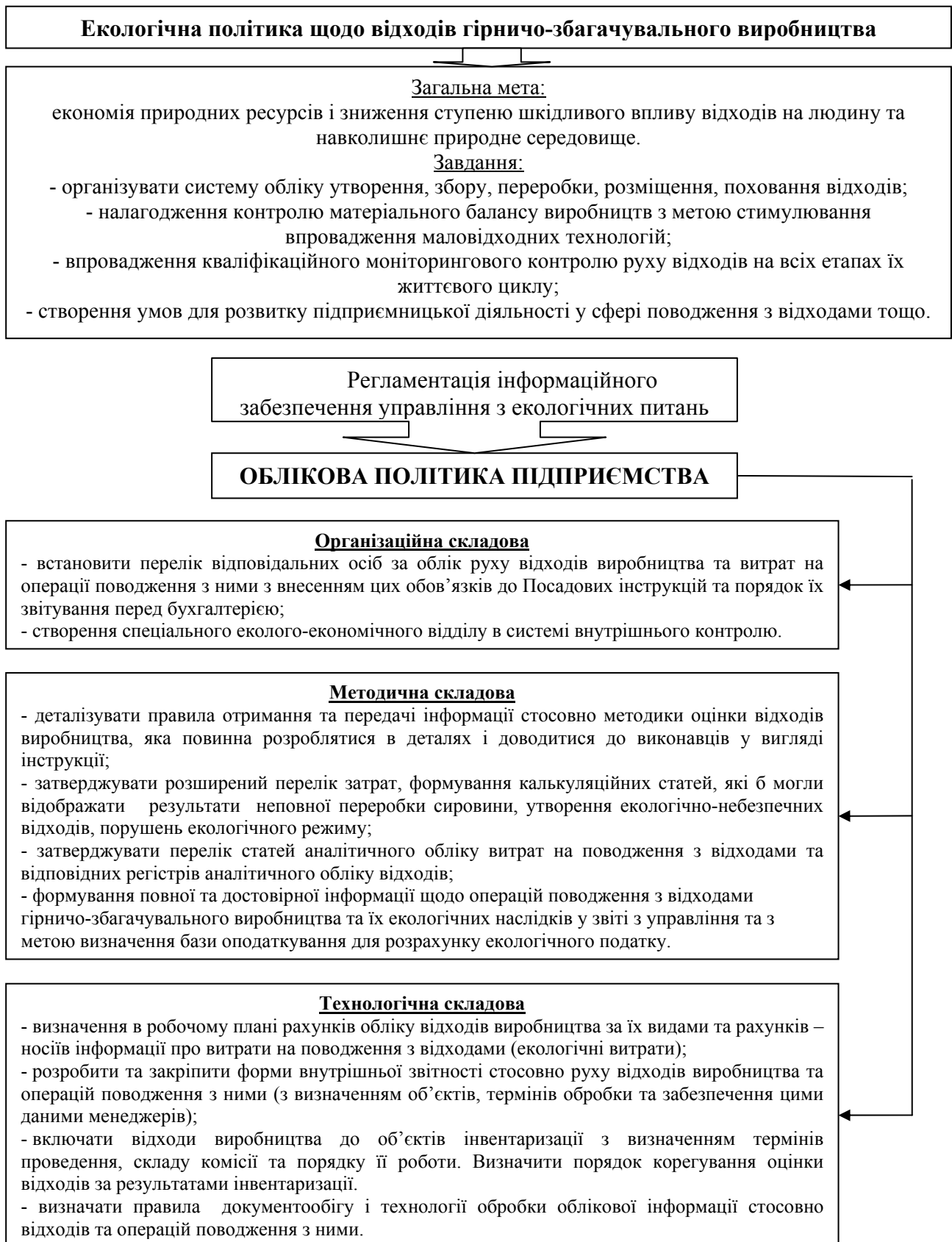

Рис. 2. Місце екологічної та облікової політики в системі управління процесом утворення відходів гірничо-збагачувального виробництва

Складено авторами

Список літератури.

1. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 №2997-VIII. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (дата звернення 01.06.2019).
2. Кирилюк В. С. Принципи формування екологічної стратегії промислового підприємства / В. С. Кирилюк, Е. М. Мамон // *Металургійна теплотехніка*. – 2011. – № 3. – С. 113–118.
3. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління: Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 р. № 982. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18> (дата звернення 01.06.2019).
4. Васільєва, Л. М. Облікова політика за міжнародними та національними стандартами: порівняльний аспект / Л.М. Васільєва // *Журнал АгроСвіт*, 2014 № 6. – URL: <http://www.agrosvit.info/> (дата звернення 01.06.2019).
5. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України від №996-XVI (зі змінами і доповненнями), (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 40, ст. 365). – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 01.06.2019).
6. НП(С)БО 1 Загальні вимоги до складання фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (Accessed 01.06.2019).
7. МСБО 8 Облікові політики, зміни в облікових політиках та помилки, редакція від 01.01.2012. – URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (дата звернення 01.06.2019).
8. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. №635. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru> (дата звернення 01.06.2019).
9. Пушкар М. С. Облікова політика і звітність: навчальний посібник /М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. –141 с.
10. Житний П. Є. Організаційно-методологічні аспекти облікової політики фінансово-промислових систем: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / П. Є. Житний. – Київ, 2009. – 35 с.
11. Барановська Т. В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец.08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» /Т. В. Барановська – Київ : НАУ, 2005. – 21 с.
12. Дерев'яно С. І. Облікова політика підприємства: суть та значення / С.І. Дерев'яно // *Економічні науки*. – URL: http://www.rusnauka.com/14.NTP_2007/Economics/21477.doc.htm (дата звернення 01.06.2019).
13. Зasadний, Б. А. Облікова політика компанії в умовах застосування МСФЗ / Б.А. Зasadний // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Економіка, 2014. № 10 (163). – URL: http://papers.univ.kiev.ua/issue/ekonomika/zasadnyi-b-accounting-policies-of-companies-in-the-framework-of-ifs_12364 (Index Copernicus, EBSCO) (дата звернення 01.06.2019).
14. Фурса, В. П. Актуальні питання облікової політики відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності / В. П.Фурса // *Збірник наукових праць «Глобальні та національні проблеми економіки»*, 2016. №. 10. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/206.pdf> (дата звернення 01.06.2019).

References.

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine “On the main principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period up to 2030”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (Accessed 01 June 2019).
2. Kirilyuk, V. S. (2013), “Principles of the formation of the environmental strategy of an industrial enterprise”, *Metallurgical heat engineering*, Vol. 3. P. 113-118.
3. Ministry of Finance of Ukraine (2013) Методичні рекомендації зі складання звіту про управління”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18> (Accessed 01 June 2019).
4. Vasileva, L.M. (2014), “Accounting policy according to international and national standards: a comparative aspect”, *Journal AgroSvit*, Vol. 6, available at: <http://www.agrosvit.info/> (Accessed 02 June 2019).
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting” (with amendments and additions), available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 01 June 2019).
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2013), National Standard (provisions) of accounting 1. “General requirements for the preparation of financial statements”, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (Accessed 01 June 2019).
7. IAS 8 (2012), “Accounting policies, changes in accounting policies and errors”, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (Accessed 01 June 2019).
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2013), “Methodical recommendations on enterprise accounting policy”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru> (Accessed 01 June 2019).
9. Pushkar, M.S. (2003), “Accounting policies and reporting: tutorial”, Nernopil. P. 141.
10. Zhitny, P. E. (2009), “Organizational and methodological aspects of accounting policy of financial-industrial systems, Abstract of Doctor of Economics dissertation, Accounting, Analysis and Audit, SHEE “Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman”, Kyiv.

11. Baranovska, T. V. (2005), "Accounting Policy of Enterprises in Ukraine: Theory and Practice", Abstract of Ph.D. dissertation, Accounting, Analysis and Audit, Zhytomyr State Technological University, Kyiv.
12. Derevyanko, S. I. (2007) "The Accounting Policy of an Enterprise: Essence and Meaning", *Economic Sciences*, available at: nauka.kushnir.mk.ua/?p=51397 (Accessed 01 June 2019).
13. Zasadny, B. A. (2014). "Accounting policies of companies under IFRS", *Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, Economy*, No. 10 (163), available at: http://papers.univ.kiev.ua/issue/economics/zasadnyi-b-accounting-policies-of-companies-in-the-framework-of-ifs_12364 (Accessed 01 June 2019).
14. Fursa, V.P. (2016). "Topical issues of accounting policy in accordance with international financial reporting standards", *Collection of scientific papers "Global and national problems of economics"*, Vol. 10? available at: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/206.pdf> (Accessed 01 June 2019).

Стаття надійшла до редакції 03.06.2019 р.